

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουλίου 2018

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Σλοβακίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Σλοβακίας για το 2018

(2018/C 320/24)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Έλαβε δεόντως υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως αυτός διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Σλοβακία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽³⁾ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Σλοβακία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις συστάσεις κατωτέρω, και ιδίως στη σύσταση 1.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για τη Σλοβακία δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017 ⁽⁴⁾, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Γερμανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Στις 25 Απριλίου 2018 η Σλοβακία υπέβαλε το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

⁽³⁾ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα λήφθηκαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.
- (6) Η Σλοβακία υπόκειται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018 η κυβέρνηση στοχεύει να βελτιώσει το ονομαστικό έλλειμμα σε 0,8 % του ΑΕΠ το 2018 και σταδιακά περαιτέρω σε 0,0 % του ΑΕΠ το 2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος — διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5 % του ΑΕΠ— αναμένεται να επιτευχθεί το 2020. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018, ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σταδιακά από 49,3 % το 2018 σε 43,3 % έως το 2021. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ευλογοφανές. Συγχρόνως, δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί πλήρως τα αναγκαία μέτρα στήριξης των προβλεπόμενων στόχων για το έλλειμμα από το 2019 και μετά. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει μια μη προσδιοριζόμενη κατηγορία δαπανών, η οποία ονομάζεται δημοσιονομικά αποθέματα, αντιπροσωπεύει μη αμελητέο ποσοστό (0,7 % του ΑΕΠ) και μπορεί να χρησιμοποιείται για ειδικές (ad hoc) πράξεις μειώνοντας, ως εκ τούτου, την προβλεψιμότητα στην εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- (7) Στις 11 Ιουλίου 2017, το Συμβούλιο συνέστησε στη Σλοβακία να διασφαλίσει ότι ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁽²⁾ δεν θα υπερβεί το 2,9 % το 2018, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,5 % του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, αναφέρθηκε ότι η αξιολόγηση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2018 και η επακόλουθη αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων του 2018 θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη τον στόχο να επιτευχθεί δημοσιονομικός προσανατολισμός που να συμβάλλει στην ενίσχυση της εν εξελίξει ανάκαμψης και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Μετά την εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή για την ένταση της ανάκαμψης στη Σλοβακία, δίνοντας παράλληλα τη δέουσα προσοχή στις προκλήσεις βιωσιμότητας που αντιμετωπίζει, δεν υπάρχουν πρόσθετα στοιχεία ως προς το ζήτημα αυτό που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018, υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από τη σύσταση αυτή το 2018.
- (8) Το 2019, ενόψει του κενού παραγωγής ύψους 1,2 % του ΑΕΠ που προβλέπεται να εμφανίσει η Σλοβακία, ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών δεν θα πρέπει να υπερβεί το 4,1 %, ποσοστό που συνάδει με τη διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,5 % του ΑΕΠ που προκύπτει από τον από κοινού συμφωνηθέντα πίνακα προσαρμογής απαιτήσεων στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Σε περίπτωση μη αλλαγής των πολιτικών, η Σλοβακία θα διέτρεχε τον κίνδυνο σημαντικής απόκλισης από την απαίτηση αυτή το 2019, λόγω της συνολικής απόκλισης των ετών 2018 και 2019. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι θα πρέπει να ληφθούν τα μέτρα από το 2018 ώστε να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις διατάξεις του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- (9) Τα δημόσια οικονομικά της Σλοβακίας εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν κινδύνους μακροπρόθεσμα. Οι δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εξακολουθούν να υπονομεύουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών δεδομένου ότι η αύξηση της οικονομικής αποδοτικότητας της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στη Σλοβακία εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Μακροπρόθεσμα, οι δημόσιες δαπάνες για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη προβλέπεται να αυξηθούν κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, πάνω από τη μέση εκτιμώμενη αύξηση κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες για την Ένωση. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος εμφάνισε σταδιακή βελτίωση κυρίως λόγω της αυτόματης αύξησης του ορίου συνταξιοδότησης, γεγονός που έχει μειώσει τις προβλεπόμενες αυξήσεις των δαπανών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού μακροπρόθεσμα.
- (10) Μολονότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για να βελτιωθεί η οικονομική αποδοτικότητα του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ιδίως μέσω της υλοποίησης της επανεξέτασης των δαπανών για την αξιοποίηση των πόρων, τα περιθώρια εξορθολογισμού της χρήσης των πόρων παραμένουν σημαντικά. Δεν υπάρχουν ενδείξεις προόδου ως προς τα σχέδια για μια εκτεταμένη μεταρρύθμιση του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης η οποία θα επέτρεπε τον εξορθολογισμό των υπηρεσιών, τη βελτίωση της διαχείρισης των νοσοκομειακών πόρων και την αύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος παροχής περίθαλψης. Η κατανάλωση νοσοκομειακών υπηρεσιών παραμένει υψηλή, με υψηλά ποσοστά νοσοκομειακής περίθαλψης για χρόνιες ασθένειες, και ποσοστά χορήγησης εξιτηρίων άνω του μέσου όρου της Ένωσης, σε συνδυασμό με σχετικά χαμηλά ποσοστά κάλυψης κλινών. Παρόλο που η ενίσχυση του τομέα της πρωτοβάθμιας περίθαλψης μπορεί να ανακουφίσει τη σημαντική επιβάρυνση των νοσοκομείων, το σύστημα κατατράχεται από έλλειψη ιατρών γενικής ιατρικής, η οποία επιδεινώνεται από την άνιση γεωγραφική κατανομή τους. Η ηλικιακή

(1) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

(2) Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από εννοιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος οχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε διάστημα τετραετίας. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Έκτακτα μέτρα από πλευράς τόσο εσόδων όσο και δαπανών συμψηφίζονται.

σύνθεση των ιατρών γενικής ιατρικής γεννά επίσης ανησυχίες όσον αφορά την κάλυψη των θέσεων αυτών στο μέλλον. Τέλος, βρίσκονται ακόμη σε φάση ανάπτυξης διάφορες ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας του συστήματος υγείας, όπως η πλήρης καθιέρωση συστήματος πληρωμής βάσει ομοειδών διαγνωστικών ομάδων και η ουσιαστική έναρξη της εφαρμογής του συστήματος ηλεκτρονικών υπηρεσιών στον τομέα της υγείας. Οι ρυθμίσεις αυτές είναι πιθανόν να αντιμετωπίσουν περαιτέρω καθυστερήσεις και προβλήματα εφαρμογής στο μέλλον.

- (11) Τα φορολογικά έσοδα αυξάνονται χάρη στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη και καταβάλλονται προσπάθειες για αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης και για κάλυψη του υψηλού ελλείμματος φόρου προστιθέμενης αξίας που εμφανίζει η Σλοβακία. Ενώ αυξήθηκαν τα φορολογικά κίνητρα για την προώθηση της E&A, η φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας εξακολουθεί να μην αποφέρει σημαντικά έσοδα. Ένα κυλιόμενο πρόγραμμα επανεξετάσεων των δημόσιων δαπανών σε όλους τους βασικούς τομείς των δημόσιων δαπανών αποδεικνύεται αποτελεσματικό και αξιόπιστο εργαλείο για τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των κρατικών δαπανών.
- (12) Συνεχίζονται οι θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας, η οποία χαρακτηρίζεται από αύξηση της απασχόλησης και ιστορικά χαμηλά επίπεδα ανεργίας. Ωστόσο, η μακροχρόνια ανεργία εξακολουθεί να είναι από τις υψηλότερες στην Ένωση και επηρεάζει ιδίως μειονεκτούσες ομάδες όπως τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, οι νέοι και οι περιθωριοποιημένοι Ρομά. Ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας, σε ορισμένους τομείς της οικονομίας έχουν αρχίσει να παρατηρούνται ελλείψεις ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Οι περιφερειακές ανισότητες στην αγορά εργασίας είναι έντονες, καθώς υψηλότερα ποσοστά ανεργίας συγκεντρώνονται στην ανατολική Σλοβακία, ενώ οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού συγκεντρώνονται στο δυτικό τμήμα της χώρας. Η Σλοβακία, με στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, έχει αρχίσει να εφαρμόζει το σχέδιο δράσης της για την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας. Το σχέδιο αυτό εισάγει ιδίως εξατομικευμένες υπηρεσίες, κοινωνική συμβουλευτική και ένα νέο βασικό σύστημα καταγραφής προσόντων. Ωστόσο, η εφαρμογή του δεν είχε ακόμη ως αποτέλεσμα σημαντικές διαρθρωτικές βελτιώσεις. Εξακολουθούν να υπάρχουν κενά στη συνεργασία με εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα και μη κυβερνητικές οργανώσεις για τη μείωση του όγκου των συσσωρευμένων υποθέσεων στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, ενώ η εξατομικευμένη συμβουλευτική βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Επιπλέον, η χονδρική κατηγοριοποίηση των μακροχρόνια ανέργων δεν αποτελεί το καταλληλότερο εργαλείο για τη μεταγενέστερη υπαγωγή τους σε μέτρα ενεργοποίησης. Τα προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης νέων προσόντων έχουν μεν ενισχυθεί, αλλά παραμένουν ανεπαρκή, ενώ η στόχευση των μακροχρόνια ανέργων και των μειονεκτούσων ομάδων από τέτοια προγράμματα παραμένει περιορισμένη. Επιπλέον, η συμμετοχή ενηλίκων στη μάθηση παραμένει πολύ χαμηλή και η εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας για μειονεκτούσες ομάδες δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένη. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τις παροχές ανεργίας είναι αυστηρά και η διάρκεια των παροχών σύντομη, με αποτέλεσμα χαμηλή κάλυψη των βραχυχρόνια ανέργων που λαμβάνουν παροχές ανεργίας.
- (13) Οι διαφορές μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση και τις αμοιβές είναι πολύ μεγαλύτερες από τον μέσο όρο της Ένωσης. Το χαμηλό ποσοστό απασχόλησης γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι οι άνδρες κάνουν σπανίως χρήση μακρών περιόδων γονικής άδειας, σε συνδυασμό με τον χαμηλό βαθμό υιοθέτησης ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων και την περιορισμένη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής μέριμνας. Ιδίως για τα παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών, τα ποσοστά εγγραφής σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας είναι εξαιρετικά χαμηλά.
- (14) Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν συμβάλλει επαρκώς στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Σλοβακίας και κατατράχεται από υποχρηματοδότηση σε όλα τα επίπεδα. Η ποιότητα των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, η συμμετοχή των Ρομά στην κανονική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και η αποτελεσματική ένταξη των σπουδαστών από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτικά περιβάλλοντα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση συνιστούν πιεστικά ζητήματα. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και το επίπεδο βασικών δεξιοτήτων παραμένουν ανεπαρκή σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα και επηρεάζονται έντονα από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των σπουδαστών. Η πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης είναι περιορισμένη αλλά αυξάνεται, ενώ οι περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά τα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου είναι έντονες. Παρά τα σχέδια για αύξηση των μισθών των εκπαιδευτικών κατά 6 % ετησίως έως το 2020, το επάγγελμα του εκπαιδευτικού εξακολουθεί να μην είναι ελκυστικό, εν μέρει λόγω της περιορισμένης αρχικής κατάρτισης και των περιορισμένων ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης. Η εφαρμογή μέτρων για αύξηση της συμμετοχής των μαθητών Ρομά στην κανονική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς είναι ιδιαίτερα ελλιπής, λόγω ανεπαρκούς χρηματοδοτικής στήριξης και παρακολούθησης, καθώς και ανεπαρκούς κατάρτισης των διδασκόντων σχετικά με διαπολιτισμικά θέματα.
- (15) Η δημόσια διοίκηση εξακολουθεί να κατατράχεται από αναποτελεσματικότητα και συμφορήσεις που προκαλούνται από την ελλιπή συνεργασία μεταξύ των υπουργείων και την ασθενή πολιτική ουδετερότητα της δημόσιας διοίκησης. Η εφαρμογή του νόμου περί δημόσιας διοίκησης πραγματοποιείται με αργούς ρυθμούς, αλλά η συμβολή του στη βελτίωση της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων απομένει να αποδειχθεί. Η ικανότητα και η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης όσον αφορά τη διαχείριση των κονδυλίων της Ένωσης είναι ακόμη περιορισμένες, ενώ τα ποσοστά εναλλαγής του προσωπικού παραμένουν υψηλά, εν μέρει εξαιτίας του πολιτικού κύκλου. Το ζήτημα αυτό αντιμετωπίζεται, εντούτοις, με την ενίσχυση του συντονιστικού ρόλου του Γραφείου του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης που λειτουργεί ως σταθεροποιητικός παράγοντας όσον αφορά τη συνέχεια και τη θεσμική εμπειρογνώσια στους φορείς υλοποίησης.

- (16) Τα ΕΔΕΤ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της ανάπτυξης και της απασχόλησης στη Σλοβακία. Το 2017, η Σλοβακία υπέστη απώλεια κονδυλίων ύψους 26 εκατ. EUR για χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας, κυρίως λόγω προβλημάτων στην εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας και στην επιλογή των αξιολογητών, όπως επιβεβαιώθηκε από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν. Εάν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα για να επιταχυνθεί η εφαρμογή, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος απώλειας και άλλου μέρους των κονδυλίων. Ενώ το ποσοστό επιλογής των έργων έχει πλέον υπερβεί το ήμισυ του συνολικού κονδυλίου για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, η εφαρμογή τους στην πράξη είχε ως αποτέλεσμα πληρωμές προς δικαιούχους που αντιστοιχούν σε μόλις 11 % του κονδυλίου.
- (17) Η χαμηλή αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης καθίσταται εμφανής και σε άλλους τομείς, όπως η ενέργεια και το περιβάλλον. Τα ποσοστά ανακύκλωσης είναι πολύ περιορισμένα και η ποιότητα του αέρα παραμένει σχετικά χαμηλή. Η βιώσιμη διαχείριση των δασών αποτελεί όλο και μεγαλύτερη πρόκληση. Ο τομέας της ενέργειας κατατράχεται από υπερβολικές ρυθμίσεις, ενώ οι πολιτικές για την ενέργεια δεν είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με τους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους της Ένωσης.
- (18) Η Σλοβακία έχει πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα για να εξασφαλίσει την καλή λειτουργία του συστήματος δημόσιων συμβάσεων. Έχει καταβάλει προσπάθειες για να καθιερώσει ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης. Υποχρεωτικά ηλεκτρονικά εργαλεία για τη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων θα πρέπει να έχουν τεθεί σε εφαρμογή ως τον Οκτώβριο του 2018. Παρόλο που δεν είναι απόλυτα αποτελεσματικοί, διενεργήθηκαν ολοκληρωμένοι προκαταρκτικοί έλεγχοι σε όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται μέσω των ΕΔΕΤ. Ωστόσο, δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί ικανοποιητικές επιδόσεις στους τομείς των εσωτερικών ελέγχων, της διαφάνειας, της ψηφιοποίησης, της επαγγελματικοποίησης, καθώς και των στρατηγικών και περιβαλλοντικά βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων. Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται στη βαθμολογία της Σλοβακίας όσον αφορά τις ανταγωνιστικές πρακτικές, η οποία παραμένει ελαφρώς πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης, παρά την κάποια βελτίωση που έχει σημειωθεί. Επιπλέον, εξακολουθούν να υπάρχουν περιορισμένες μόνο ενδείξεις αποφασιστικότητας στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις θεωρούν ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη στις δημόσιες συμβάσεις που διαχειρίζονται οι εθνικές αρχές.
- (19) Η διαφθορά, οι πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες, οι υπερβολικές και ταχέως μεταβαλλόμενες κανονιστικές ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις και οι ανησυχίες σχετικά με τη διακυβέρνηση πολλών ρυθμιστικών φορέων επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος της Σλοβακίας. Παρόλο που η Σλοβακία έχει χάσει έδαφος σε ορισμένες διεθνείς συγκρίσεις, έχει ωστόσο καθορίσει μια σειρά μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την τόνωση των επενδύσεων. Η Σλοβακία ενίσχυσε επίσης το πλαίσιο για την εκτίμηση των επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων και επέκτεινε τη χρήση του τα τελευταία έτη. Τέλος, εγκρίθηκε πρόσφατα η RIA (αξιολόγηση των επιπτώσεων του ρυθμιστικού πλαισίου) 2020, μια νέα στρατηγική για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Εξακολουθούν να υπάρχουν υψηλοί κανονιστικοί φραγμοί στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών, όπου ο βαθμός περιοριστικότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων είναι υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ένωσης όσον αφορά τους αρχιτέκτονες, τους μηχανικούς, τους φοροτεχνικούς συμβούλους, τους δικηγόρους, τους συμβούλους σε θέματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, τους κτηματομεσίτες και τους ξεναγούς. Συστάσεις για την αντιμετώπιση των κανονιστικών φραγμών διατυπώθηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Ιανουαρίου 2017 σχετικά με συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών. Εντούτοις, η Σλοβακία δεν ανέφερε καμία πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση των εν λόγω περιορισμών.
- (20) Συνολικά, δεν έχει επιτευχθεί πρόοδος ως προς την εντατικοποίηση της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η αίσθηση της διαφθοράς παραμένει έντονη, ενώ οι περιπτώσεις άσκησης δώξεων για σχετικά αδικήματα μειώθηκαν περαιτέρω. Η αίσθηση της διαφθοράς εντάθηκε ακόμη περισσότερο μετά τη δολοφονία ενός ερευνητή δημοσιογράφου και τις αποκαλύψεις του σχετικά με ευρύ φάσμα υποθέσεων διαφθοράς υψηλού επιπέδου. Το ποσοστό των υποθέσεων υψηλού επιπέδου στις οποίες ασκήθηκαν δώξεις είναι εξαιρετικά χαμηλό. Η έλλειψη λογοδοσίας στις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές δεν έχει αντιμετωπιστεί και παρεμποδίζει την πάταξη της διαφθοράς και τη διερεύνηση ευαίσθητων υποθέσεων διαφθοράς.
- (21) Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος, περιλαμβανομένης της ανεξαρτησίας του, παραμένει πρόκληση για τη Σλοβακία, παρά τις κάποιες βελτιώσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητά του. Το ζήτημα της ανεξαρτησίας του δικαστικού σώματος εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχίες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαδικασίες διορισμού των δικαστών σε όλες τις βαθμίδες του δικαστικού σώματος.
- (22) Παρόλο που η προώθηση της καινοτομίας μπορεί να προαγάγει την ανταγωνιστικότητα και να διευκολύνει τη μετάβαση σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση, η ικανότητα της Σλοβακίας για καινοτομία παραμένει μέτρια, καθώς η ένταση της επιχειρηματικής Ε&Α είναι πολύ χαμηλή (0,40 % του ΑΕΠ το 2016). Μολονότι η Σλοβακία διαθέτει σημαντικό μεταποιητικό τομέα μέσης/υψηλής τεχνολογίας, οι δεσπόζουσες πολυεθνικές εταιρείες έχουν επιδείξει μέχρι στιγμής περιορισμένο μόνο ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων Ε&Α, ενώ το ποσοστό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες καινοτομούν ενδοεπιχειρησιακά ήταν πολύ χαμηλότερο στη Σλοβακία (13,9 %) από ό,τι στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά (28,8 %) το 2016.
- (23) Οι δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία σημείωσαν έντονη αύξηση μεταξύ 2009 και 2015 χάρη στη χρήση των ΕΔΕΤ. Λόγω ανεπαρκειών στο ερευνητικό περιβάλλον της Σλοβακίας, δεν έχει αξιοποιηθεί το πλήρες δυναμικό των εν λόγω επενδύσεων. Παρά τις ενισχυμένες αρμοδιότητες του Γραφείου του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης όσον αφορά τον συντονισμό της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, η εν γένει διακυβέρνηση της πολιτικής στον τομέα αυτόν είναι ασθενική. Οι μεταρρυθμίσεις αναβάλλονται τακτικά λόγω τόσο του κατακεραματισμένου

χαρακτήρα του συστήματος όσο και του ασθενικού πλαισίου διακυβέρνησης, στο οποίο οι αρμοδιότητες κατανομούνται μεταξύ διαφόρων υπουργείων και φορέων υλοποίησης, συχνά με ελλιπή συντονισμό. Τα μέτρα για την ενθάρρυνση της μεταφοράς γνώσης, την ενίσχυση των ερευνητικών ικανοτήτων στη βιομηχανία και τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, προχωρούν με πολύ βραδείς ρυθμούς.

- (24) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Σλοβακίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Σλοβακία τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Σλοβακία, αλλά και τον βαθμό συμμόρφωσής τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (25) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και η γνώμη του ⁽¹⁾ αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να διασφαλίσει ότι, το 2019, ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών δεν θα υπερβεί το 4,1 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,5 % του ΑΕΠ. Να θέσει σε εφαρμογή μέτρα για τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας του συστήματος υγείας και να χαράξει μια πιο αποτελεσματική στρατηγική για το εργατικό δυναμικό στον κλάδο της υγείας.
2. Να ενισχύσει τα μέτρα ενεργοποίησης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής στοχευμένης κατάρτισης και εξατομικευμένων υπηρεσιών υψηλής ποιότητας για μειονεκτούσες ομάδες, ιδίως μέσω της υλοποίησης του σχεδίου δράσης για τους μακροχρόνια ανέργους. Να προαγάγει την απασχόληση των γυναικών, ιδίως με την επέκταση οικονομικά προσιτών και ποιοτικών υπηρεσιών παιδικής μέριμνας. Να βελτιώσει την ποιότητα και την καθολικότητα της εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων αυξάνοντας τη συμμετοχή των παιδιών Ρομά στην κανονική εκπαίδευση από την πρώιμη παιδική ηλικία και εξής.
3. Να αυξήσει την εφαρμογή κριτηρίων σχετικά με την ποιότητα και το κόστος κύκλου ζωής στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Να πατάξει τη διαφθορά, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας την επιβολή της κείμενης νομοθεσίας και ενισχύοντας την υποχρέωση λογοδοσίας σε επίπεδο αστυνομικών και εισαγγελικών αρχών. Να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος, ιδίως διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία στις διαδικασίες διορισμού των δικαστών. Να μειώσει τον κατακερματισμό του δημόσιου συστήματος έρευνας και να ενθαρρύνει την καινοτομία στις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2018.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
H. LÖGER

⁽¹⁾ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.